

chod vystěhovalců ze států cizích, projíždějících územím Československé republiky.

§ 47.

Politické úřady na Slovensku a v Podkarpatské Rusi.

Pokud se v tomto zákoně mluví o úřadech politických, rozumějí se tím na Slovensku a v území Podkarpatské Rusi administrativní vrchnosti, tam pak, kde jde o výkon pravomoci trestní, administrativní policejní vrchnosti.

§ 48.

Počátek působnosti.

Zákon nabývá účinnosti 3 měsíce po svém vyhlášení.

Zároveň s počátkem působnosti tohoto zákona pozbývá platnosti zákon ze dne 21. ledna 1897, č. 27 ř. z., kterým vydána byla trestní ustanovení o provádění obchodů vystěhovalců, uherský zákon o vystěhovalcích zák. čl. II z r. 1909 a německý říšský zákon o vystěhovalcích ze dne 9. června 1897 (str. ř. z. 463 násl.).

Dosavadní právní ustanovení o omezení vystěhovalců, pokud odporují tomuto zákonu, se zrušují.

§ 49.

Provedení.

Ministru sociální péče se ukládá, aby zákon tento provedl, dohodna se se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.

Dr. Beneš v. r.

Habrman v. r.

72.

Vyhláška ministra spravedlnosti
ze dne 22. února 1922

o pověření předsedy sedrie v Užhorodě výkonem agendy ve věcech advokátních na Podkarpatské Rusi.

Prozatímním výkonem agendy ve věcech advokátních na Podkarpatské Rusi pověřuje se podle § 8 a) zákona ze dne 31. ledna 1922, č. 40 Sb. z. a n., předseda sedrie v Užhorodě.

Dr. Dolanský v. r.

73.

Zákon ze dne 15. února 1922,

jímž se upravuje vyučování v naukách obchodních, v moderních jazycích, v krasopise, v těsnopise a ve psaní na stroji.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

HLAVA I.

O obchodních učilištích.

§ 1.

Obchodní učiliště jsou takové vyučovací ústavy, v nichž se při vyučování věnuje hlavní zřetel kupeckému počtářství, účetnictví, kupecké korespondenci v jazyce vyučovacím i v jazycích jiných, obchodní nauce, obchodnímu, živnostenskému i směnečnému právu a nauce o zboží.

§ 2.

Obchodní učiliště jsou:

1. veřejná,
2. soukromá.

Oddíl 1.

O veřejných učilištích obchodních.

§ 3.

Veřejná obchodní učiliště jsou ta, která jsou udržována

- a) státem,
- b) veřejnoprávními korporacemi.

§ 4.

Veřejná obchodní učiliště jsou: obchodní akademie, veřejná škola obchodní a veřejný jednoroční obchodní kurs.

Obchodní akademie jest učiliště čtyřleté, vybudované zásadně na nižší střední škole, veřejná obchodní škola jest učiliště dvouleté, po případě s připojeným ročníkem přípravným, a veřejný jednoroční obchodní kurs jest samostatné jednoroční obchodní učiliště.

K obchodní akademii a veřejné škole obchodní lze připojiti kurs pro abiturienty škol středních pod názvem „Abiturientský kurs při obchodní akademii (veřejné škole obchodní) v N.“ a jinaké kursy o jednoroční nebo kratší učební době pod názvem „Jednoroční (x-měsíční) kurs při obchodní akademii (veřejné škole obchodní) v N.“

Jiné než uvedené názvy veřejných obchodních učilišť nejsou dovoleny.

Samostatné kursy abiturientské nejsou přípustny.

§ 5.

Ke zřízení veřejných učilišť obchodních a k rozšíření organisace jejich níže neb výše organisovanými typy podle § 4 je potřebí povolení ministerstva školství a národní osvěty.

§ 6.

Toto povolení předpokládá průkaz:

1. že je učiliště potřebí, o čemž sluší vyslechnouti ministerstvo průmyslu, obchodu a živností,

2. že jeho zřízení neohrozí povážlivou měrou návštěvu sousedních veřejných učilišť obchodních téhož vyučovacího jazyka,

3. že zakladatelé a spoluvydržovatelé učiliště zaručují nepochybným způsobem řádné vybavení učiliště a jeho vydržování a

4. že jsou zabezpečeny bezvadné místnosti školní nejen pro nejbližší dobu, nýbrž pro celé vybudování učiliště.

§ 7.

Před udělením povolení není dovoleno ohlašovati veřejně zřízení učiliště, prováděti zápis — byť i provisorně — a ustanovovati ředitele a učitelské síly.

§ 8.

Při veřejných obchodních učilištích, vydržovaných podle § 3 b), zříditi jest kuratorium, které je jeho správním orgánem. Do tohoto kuratoria vysílají své zástupce:

- a) ministerstvo školství a národní osvěty,
- b) obchodní a živnostenská komora,
- c) místní obchodní gremium,
- d) profesorský (učitelský) sbor, který je zastoupen ředitelem (správcem) nebo jeho zástupcem a nejméně jedním profesorem (učitelem),
- e) každý další činitel, který stálými ročními příspěvky pomáhá učiliště vydržovati. Minimální výši těchto příspěvků, které dávají nárok na zastoupení v kuratoriu, určí ministerstvo školství a národní osvěty.

§ 9.

Při veřejných učilištích obchodních, vydržovaných podle § 3 a), může býti rovněž zří-

zeno kuratorium, jehož členy jmenuje ministerstvo školství a národní osvěty, vyslechnuvši obchodní a živnostenskou komoru, profesorský (učitelský) sbor a podle potřeby i místní interesované činitele.

§ 10.

Práva a povinnosti kuratoria, organisace učiliště a práva i povinnosti sboru profesorského (učitelského) stanoví se normálním organizačním statutem, který vydá ministerstvo školství a národní osvěty. Odchytky od normálního organizačního statutu, pokud jsou dle zvláštních poměrů jednotlivých učilišť nutny, potřebují schválení ministerstva školství a národní osvěty.

§ 11.

Překročí-li kuratorium meze své působnosti, neplní-li své povinnosti, neschází-li se, nezachovává-li statut, nebo jestliže podniká nebo trpí jednání, která jsou s to ohroziti školu v jejích naučných a výchovných úkolech, může býti ministerstvem školství a národní osvěty rozpuštěno. Než se ustaví kuratorium nové, převezme funkce kuratoria tříčlenná komise, kterou jmenuje ministerstvo školství a národní osvěty.

§ 12.

Vyučování na veřejných obchodních učilištích děje se dle normální učebné osnovy vydané ministerstvem školství a národní osvěty. Odchytky dle místních poměrů povoluje ministerstvo školství a národní osvěty dle návrhu kuratorií.

§ 13.

Kázeň na veřejných obchodních učilištích udržuje ředitel a profesorský (učitelský) sbor dle školního řádu, vydaného ministerstvem školství a národní osvěty.

§ 14.

Dozor nad veřejnými obchodními učilišti vykonávají orgánové ústřední inspekce obchodního školství při ministerstvu školství a národní osvěty.

§ 15.

Všechna práva, která školám obchodním, vydržovaným jinými činiteli nežli státem, jejich učitelstvu a žactvu plynula dosud z práva veřejnosti výslovně propůjčeného, patří od platnosti tohoto zákona všem obchodním uči-

lištím, která jsou veřejná ve smyslu § 3 tohoto zákona, jakož i všem nově zřízeným veřejným obchodním učilištím od toho okamžiku, kdy bude jejich zřízení ministerstvem školství a národní osvěty povoleno.

§ 16.

Veřejné obchodní učiliště, jehož působnost by nezaručovala řádnou výchovu žactva ve směru státně-občanském, mravním neb odborném, může býti ministerstvem školství a národní osvěty v dohodě s ministerstvem vnitra na čas zavřeno nebo vůbec zrušeno.

Oddíl 2.

O soukromých učilištích obchodních.

§ 17.

Učebním předmětům uvedeným v § 1 smí se vyučovati také vesměs neb částečně na soukromých učilištích.

Učiliště takové jest povinno užívati výhradně názvu „Soukromý (jednoroční, x-měsíční) obchodní kurs“, je-li jeho vyučovací doba jednoroční nebo kratší, nebo „Soukromá x-letá obchodní škola“, trvá-li učební doba déle než rok. K názvu učiliště jest připojiti jméno vydržovatelovo.

§ 18.

Ke zřízení soukromého učiliště obchodního je potřeba povolení ministerstva školství a národní osvěty. Před povolením nesmí býti ani provisorně prováděn zápis a ohlašováno zřízení učiliště prospekty, novinami a veřejnými vyhláškami. Nezačne-li se na učilišti vyučovati do roka po té, kdy bylo jeho zřízení povoleno, pozbývá povolení platnosti.

§ 19.

Každé soukromé obchodní učiliště musí míti správce, který je vůči úřadům za učiliště odpověden.

§ 20.

Správce ten musí:

1. býti československý státní občan,
2. býti bezúhonný v ohledu státně-občanském i mravním,

3. prokázati formální způsobilost k učitelskému úřadu na veřejných školách obchodních, a to z té skupiny předmětů, která dle učebné osnovy převládá,

4. bydliti v sídle školy a věnovati se správě její jakožto hlavnímu svému povolání,

5. zpravidla dlíti po čas vyučování v budově školní. Není-li přítomen sám, musí býti přiměřeným způsobem zastoupen některým členem učitelského sboru.

V dohodě s ministerstvem vnitra může ministerstvo školství výjimečně uděliti dispens od průkazu sub 1. uvedeného.

§ 21.

Učitelé na soukromých obchodních učilištích jsou povinni prokázati:

1. že jsou českoslovenští státní občané,
2. že jsou bezúhonní v ohledu státně-občanském i mravním,
3. že mají pro předměty, kterým vyučují, takovou formální způsobilost, jaké se žádá od učitelů na veřejných obchodních školách.

Mimo to mohou vyučovati i kandidáti učitelství na obchodních školách, vyhovují-li již podmínkám, jež kladou příslušné zkušební rady těm, kdož chtějí vykonati zkoušku učitelské způsobilosti pro obchodní školy.

Od průkazu sub 1. uvedeného lze uděliti dispens dle ustanovení posledního odstavce § 20. Učitelům, kteří učili na soukromých obchodních školách nejméně dvě léta před účinností tohoto zákona, dále osobám, které podají průkaz o zdatnosti učitelské v jiném školském oboru nebo o vynikající praktické znalosti obchodu, po případě nauk právních, může ministerstvo školství a národní osvěty uděliti dispens od průkazu formální způsobilosti k vyučování na soukromých učilištích obchodních.

§ 22.

Místnosti pro soukromé obchodní učiliště vyhlédnuté buďtež před zřízením učiliště úřadem ministerstvem školství a národní osvěty k tomu určeným prohlédnuty, zdali jsou vhodné k účelům školským. O každé místnosti, které se má používat jako učebny, budiž výslovně zjištěno, že je v ohledu zdravotním nezavadná a přiměřeně světlá. Současně budiž zjištěno, který nejvyšší počet žáků smí v té které učebně býti společně vyučován.

§ 23.

Každé soukromé obchodní učiliště musí míti ministerstvem školství a národní osvěty schválený organizační statut, z něhož jsou zřejmy: vydržovatel školy, organizace ústavu, příjí-

mací podmínky, trvání školního roku a prázdniny, lhůty, ve kterých se zapisuje, školné, zápisné a všechny ostatní poplatky, které se na učilišti vybírají.

§ 24.

Každé soukromé učiliště obchodní musí mít i pro jednotlivá svoje oddělení podrobnou učebnou osnovu, dle níž se řídí vyučování.

§ 25.

Přijímání žáků smí se dít jen na počátku vyučovací doby učiliště, případně příslušného oddělení, výjimkou do čtyř neděl po zahájení vyučování. Smějí se přijímati jen žáci nejméně čtrnáctiletí, kteří byli propuštěni z povinnosti docházeti do školy obecné. Tak zvané individuální a písemné vyučování žáků školu nenavštěvujících není na soukromých učilištích obchodních přípustno. Není jim také dovoleno přijímati privatisty a konati za účelem vydání vysvědčení zkoušky s těmi, kdož do učiliště nechodili.

§ 26.

Změna školních místností a ustanovení nového odpovědného správce smí se státi jen po předchozím schválení ministerstva školství a národní osvěty. O nových místnostech musí býti před schválením provedeno řízení dle § 22.

§ 27.

Organisační statut soukromých obchodních učilišť smí býti změněn jen po předchozím schválení ministerstvem školství a národní osvěty.

§ 28.

Ohlašování a schvalování učitelských sil bude upraveno zvláštními podrobnými předpisy, které vydá ministerstvo školství a národní osvěty.

§ 29.

Soukromá učiliště obchodní jsou podrobena doзору ústřední inspekce obchodního školství. Správa jejich je povinna podávati počátkem roku zprávu o zahájení vyučování a koncem roku zprávu o průběhu vyučování tak, jak to nařídí ministerstvo školství a národní osvěty, vésti katalogy žáků dle předpisů platných pro veřejné školy obchodní a vůbec dbáti všech nařízení školských úřadů.

§ 30.

Soukromá učiliště obchodní smějí vydávati vysvědčení o prospěchu pouze ve formě schvá-

lené příslušným inspekčním orgánem, jehož doзору je učiliště přiděleno.

§ 31.

Oznámení, vyhlášky a vůbec všechna noviná a jiná veřejná reklama soukromých obchodních učilišť smí obsahovati jen udání o místnostech učiliště, o jeho organisaci, školném a jiných poplatcích a o dnech zápisu. Není dovoleno slibovati, že bude správa učiliště pečovati o to, aby se absolventům dostalo míst. Škole, která by používala nepřiměřeného, obecenstvo v omyl uvádějícího způsobu oznámení zápisu a jiného nepřiměřeného, s povahou vyučovacích ústavů se nesrovnávajícího způsobu reklamy, může býti ministerstvem nařízeno, že všechna veřejná oznámení musí před uveřejněním dáti schváliti inspekčnímu orgánu, kterému je učiliště přiděleno.

§ 32.

Vnější označení školních místností, prospekty, vysvědčení a vůbec všechna veřejná ohlášení soukromého obchodního učiliště musí nésti pojmenování, které učilišti přísluší dle § 17. Slovo „soukromý“ nesmí býti zkracováno a musí býti vyznačeno písmem stejně patrným jako ostatní slova nadpisu.

§ 33.

Soukromá obchodní učiliště, která by nedbala ustanovení zákonných a nařízení úřadů školských, překročovala vlastní organisační statut, nedbala učebné osnovy, nepřiměřeným způsobem hmotně vykořisťovala žáky, uváděla nesprávnými údaji v oznámeních a v prospektech obecenstvo v omyl, mohou býti ministerstvem školství a národní osvěty zavřena. Vydávatel školy je v takovém případě práv ze škody, která by tímto úředním opatřením vzešla učitelům a žákům.

Soukromé obchodní učiliště, jehož působnost by nezaručovala řádnou výchovu žactva ve směru státně-občanském, mravním neb odborném, může býti ministerstvem školství a národní osvěty v dohodě s ministerstvem vnitra na čas zavřeno nebo vůbec zrušeno.

HLAVA II.

O soukromých učilištích jazykových.

§ 34.

Soukromé učiliště, na němž se vyučuje výhradně nebo převážnou měrou živým jazykům, je povinno užívati názvu „Soukromá škola ja-

zyková“. K názvu tomu je připojití jméno vydržovatelovo.

§ 35.

Pro soukromá učiliště jazyková platí předpisy platné pro soukromá učiliště obchodní s výjimkou §u 17, 3. bodu §u 20, 3. bodu odstavce prvního a odstavce druhého i třetího §u 21 a §u 25.

Správce soukromého učiliště jazykového jest povinen prokázati způsobilost vyučovati jazykovému oboru na domácích školách občanských, středních neb odborných nebo na rovnocenných školách cizozemských.

Učitelé soukromých učilišť jazykových jsou povinni vhodným způsobem prokázati, že teoreticky i prakticky ovládají jazyky, jimž vyučují.

HLAVA III.

O soukromých učilištích pro krasopis, těsnopis a psaní na stroji.

§ 36.

Soukromé učiliště, na němž se vyučuje krasopisu, těsnopisu nebo psaní strojem, je povinno užívatí názvu „Soukromá škola“, k čemuž je připojití učebné předměty a jméno vydržovatelovo.

§ 37.

Pro soukromá učiliště tohoto druhu platí předpisy platné pro soukromá učiliště obchodní s výjimkou §u 17, 3. bodu §u 20, 3. bodu odstavce prvního a odstavce druhého i třetího §u 21 a §u 25.

Správce takového soukromého učiliště jest povinen prokázati způsobilost vyučovati na veřejných školách některému z předmětů uvedených v § 36. Učitelé jsou povinni prokázati, že teoreticky i prakticky ovládají předměty, jimž vyučují.

HLAVA IV.

O domácím vyučování.

§ 38.

Vyučování v obchodních naukách, v moderních jazycích, v krasopise, v těsnopise a v psaní na stroji, které udílí učitel sám bez cizí pomoci ve vlastním bytě nebo v bytě žáků nejvýše šesti osobám najednou, nepovažuje se za provozování soukromého učiliště, nýbrž za vyučování domácí.

K domácímu vyučování není třeba úředního povolení.

§ 39.

Domácí učitelé nesmějí dávatí žákům formálních vysvědčení prospěchových, t. j. takových, která obsahují známky v jednotlivých učebných předmětech.

§ 40.

Ohlašuje-li někdo domácí vyučování veřejně novinami, prospekty, vyhláškami nebo jiným veřejným způsobem, nesmí je označovatí jako školu nebo kursy, nýbrž výslovně jako domácí vyučování.

HLAVA V.

Závěrečná a všeobecná ustanovení.

§ 41.

Na samostatné kupecké školy pokračovací zákon tento se nevztahuje.

§ 42.

Na odborné kursy v obchodních naukách, v živých jazycích, v krasopise, v těsnopise a ve psaní na stroji, které pořádají odborné a vzdělávací spolky nebo podobné instituce, tento zákon se nevztahuje jen tehdy, jsou-li kursy ty bezplatné, nekonají-li se na nich zkoušky a nevydávají-li se formální vysvědčení prospěchová.

§ 43.

Soukromá učiliště obchodní, jazyková, pro krasopis, těsnopis a psaní na stroji, která byla zřízena před platností tohoto zákona, musejí do 1. srpna 1924 podati průkaz, že vyhověla ustanovením tohoto zákona. Učiliště, která tohoto průkazu do řečené lhůty nepodají, buďtež ministerstvem školství a národní osvěty zavřena.

§ 44.

Přestupky tohoto zákona, pokud nezakládají skutkové povahy činů trestných, náležejících k příslušnosti soudů, trestají se politickými úřady I. stolice (na Slovensku administrativními policejními vrchnostmi I. stolice) pokutou až do 20.000 Kč. Pokuty plynou do státní pokladny. Při nedobytnosti budiž peněžitá pokuta přeměněna v přiměřený trest na svobodě až do 6 měsíců.

Odvoláním podaným do 14 dnů od doručení u úřadu I. stolice, lze se z nálezu odvolati k politickému úřadu II. stolice (na Slovensku

k administrativní policejní vrchnosti II. stolyce), který o odvolání rozhoduje s konečnou platností.

Úřady jsou povinny o každém nálezu zpravit ministerstvo školství a národní osvěty.

§ 45.

Zákon tento nevztahuje se na území Podkarpatské Rusi, vláda se však zmocňuje, aby nařízením platnost tohoto zákona zcela nebo z části rozšířila na území Podkarpatské Rusi.

§ 46.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

§ 47.

Ministr školství a národní osvěty se pověřuje, aby zákon tento provedl v dohodě se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.

Dr. Beneš v. r.

Dr. Šrobár v. r.

74.

Zákon ze dne 16. února 1922,

jímž se povoluje způsob úvěru na úhradu nákladů, spojených s mimořádnými opatřeními vojenskými v podzimu 1921.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Na opatření výzbroje, výstroje, zásob a různých vojenských materiálů, které v důsledku mimořádných okolností uskuteční ministerstvo národní obrany na účet rozpočtu pro rok 1922 s možností záměny položek ještě v roce 1921, povoluje se úvěr až do výše 500,000.000 Kč.

§ 2.

Ministr financí se zmocňuje, aby částku v § 1 uvedenou opatřil úvěrními operacemi, zejména emisí tříměsíčních pokladničních bonů, rubopisem převoditelných, vždy po třech měsících prodlužitelných a nejpozději 31. prosince 1922 splatných. Bony mohou být eskontovány u Bankovního úřadu ministerstva financí.

S rubopisem těchto bonů jsou spojeny stejné právní účinky jako s rubopisem směnek.

§ 3.

Tyto pokladniční bony a jejich převody jsou prosty kolku a poplatku; úroky z nich nepodléhají dani rentové.

§ 4.

Zákon tento nabývá účinnosti dnem prohlášení a provede jej ministr financí ve shodě s ministrem národní obrany.

T. G. Masaryk v. r.

Dr. Beneš v. r.

A. Novák v. r.